

РЕЦЕНЗІЯ

на монографію Хачатурова Е. Б.

**«Митне оформлення у суднобудуванні України
(організаційно-правовий аспект)»**

Свідомо, важливу роль у сталому розвитку економіки держави, відіграє суднобудівна промисловість України, тому вона заслуговує на особливу увагу з боку держави. В той же час, відсутність чіткої промислової політики, стосовно українського суднобудування, породжує низку проблем, що потребують невідкладного вирішення.

Монографія Е. Б. Хачатурова присвячена науковому дослідженню організаційно-правових засад митного оформлення в суднобудівній галузі, визначено правову природу та розвиток суднобудування і зародження митної справи. Автором з'ясовано правове регулювання господарської діяльності підприємств суднобудівної галузі та специфічні властивості суднобудівної промисловості, розроблено найбільш ефективні адміністративно-правові засоби та механізми стимулювання підприємств суднобудівної галузі для виготовлення конкурентоспроможної продукції.

У дослідженні констатується, що суднобудівна галузь України відповідає всім критеріям визначення пріоритетною галуззю економіки. Сталий її розвиток потребує державної підтримки у т. ч. адміністративно-правового регулювання митних процедур, тому розробка стратегії розвитку українського суднобудування на сьогодні є вкрай необхідною.

Наявність існуючих у країні проблем, а саме: витіснення із зовнішнього ринку вітчизняних виробників, недостатня технологічна конкурентоспроможність; скорочення внаслідок зниження попиту вітчизняної продукції суднобудування та зменшення кількості робочих місць, застосування торговельних обмежень з боку окремих країн та ускладнення доступу на іноземні ринки національних виробників, пов'язуються з формуванням та реалізацією неефективної економічної політики у сфері зовнішньо-економічної

діяльності суднобудування та підтверджуються низкою ключових питань, що потребують негайного вирішення.

Автором проведено компаративний аналіз зарубіжного та вітчизняного досвіду становлення й розвитку суднобудування та митної справи і визначено основні напрямки розвитку, удосконалення законодавчого поля функціонування, головного завдання промислової та митної політики держави.

У монографії охарактеризовано митне оформлення товарів суднобудування, що переміщуються на митну територію України за визначеними митними режимами і їх контролем. До того ж, наголошено, що суднобудівна промисловість є досить складний сектор економіки з певною внутрішньою структурою і особливими потребами до митного оформлення комплектуючих і запчастин, які постачаються у галузь через митний кордон.

Дослідником розкрито особливості митної справи, яка відрізняється складною структурою, в основу якої покладені безперервні процеси формування нормативно-правового забезпечення різних потреб та інтересів підприємницької діяльності в т. ч. суднобудівної галузі. Обґрунтовано необхідність всебічного дослідження правовідносин учасників суднобудівного виробництва щодо здійснення митної справи в умовах проведення системного реформування. Найбільш ефективним засобом своєчасного постачання запасних частин, комплектуючих виробів, устаткування та ін. для побудови, ремонту, модернізації різного роду плавзасобів, на погляд автора, є розробка і впровадження уніфікованої, гнучкої «програми лояльності» митного оформлення, особливо, коли мова йде про нові типи плавзасобів: плавальні платформи, плавальні крани, плавальні майданчики для запуску космічних ракет, плавальні електростанції, плавальні житлові комплекси та ін. це зумовлює актуальність даної роботи

Економічний стан суднобудування нині важко назвати задовільним, що не в останню чергу пов'язано з недосконаlostями правового регулювання господарської діяльності підприємств галузі та постачання на митну територію України комплектуючих виробів і запчастин. На сьогодні скасовано низку

податкових та митних пільг, що були впроваджені Законом України «Про заходи державної підтримки суднобудівної промисловості в Україні». При цьому, у дослідженні зазначено, що суднобудівна промисловість, унаслідок своїх специфічних властивостей, не може існувати без державної підтримки. Тому, на думку автора, завданням адміністративної науки є розроблення найбільш ефективних господарсько-правових засобів та механізмів стимулювання підприємств суднобудівної промисловості з урахуванням митної справи.

Автор наводить, що Україна, як морська держава має необхідні передумови для того, аби стати одним із світових лідерів суднобудівної промисловості. Серед них найбільш вагомими є такі: по-перше, історичні; по-друге, вигідне географічне розташування: знаходиться в середині переміщення світових центрів суднобудування на схід, що дозволяє вітчизняним суднобудівним компаніям зайняти вигідну нішу на світовому ринку; по-третє, позитивним чинником є те, що наша держава має власні підприємства із виготовлення сталі, тому в разі об'єднання зусиль з суднобудівниками Західної Європи, які володіють значно більшими фінансовими можливостями та сучасними технологіями суднобудування, Україна може посісти гідне місце на світовому ринку.

Важливу роль відіграють, підкреслює автор, конкретні завдання, які вирішуються державою в процесі проведення митної політики у суднобудуванні і обумовлюють відповідні її функції. До основних функцій митної політики слід віднести такі: фіскальна; регулятивна; захисна. При цьому, важливою ланкою в міжнародному співробітництві на регіональному та національному рівнях у суднобудуванні є митна справа - система зовнішньоекономічних відносин, яка складається з митної політики, міжнародних правил, зовнішньоторгівельних угод, порядку та умов переміщення через митні кордони комплектуючих потоків та запчастин, а також із загальноприйнятних заходів тарифного та нетарифного регулювання, експортного контролю тощо. У нових умовах митна справа виступає не лише як

інструмент та провідник зовнішньоекономічної діяльності, а й має важливіше значення, являючись регулятором та засобом формування нових економічних відносин і зв'язків.

У монографії зазначено, що особливої актуальності в сучасних умовах, набуває вивчення митної справи, оскільки її зростаюча роль у внутрішньо економічних відносинах та розширення діапазону її впливу на зовнішньоекономічну діяльність зумовили, необхідність підходу до регулювання всього складного комплексу відносин, пов'язаних безпосередньо з реалізацією митної справи. Тому, необхідною умовою проведення ефективної митної політики є врахування цих обставин. Оскільки держава заінтересована в реалізації зовнішньої і внутрішньої економічної, фінансової, податкової, зовнішньоторговельної, митної, військової політики, а також політики в галузі забезпечення державної, економічної та інших видів безпеки, вона впроваджує відповідні заходи, у т. ч. за допомогою митних органів, що здійснюють митний контроль і митне оформлення у суднобудуванні. Знання зазначених відомостей необхідно для вирішення питань про дотримання законодавства і міжнародних договорів, установлених митних режимів для товарів, їх переміщенні через митний кордон або використання після випуску.

Дослідник наводить, відхилення від установленого порядку переміщення через кордон конкретного товару шляхом його неправильної класифікації або зазначених неправильно даних у митній декларації розглядаються митними органами як порушення, що тягнуть за собою відповідальність відповідно до чинного законодавства України. Митне законодавство надає детальну характеристику дії таких митних режимів, як: випуск для вільного обігу; реімпорт; транзит; митний склад; вільний склад, магазин безмитної торгівлі; переробка на митній території; переробка під митним наглядом; тимчасове ввезення (вивезення); вільна митна зона; переробка поза митною територією; експорт; реекспорт; знищення; відмова на користь держави.

Автор підкреслює, що важливе значення для регулювання митної справи у суднобудівній галузі має Закон «Про дію міжнародних договорів на території

України», за яким ратифіковані Україною міжнародні договори становлять невід'ємну частину національного законодавства. Однак, відсутність механізму реалізації цієї вимоги не дає можливості повною мірою виконати наведені положення. Він опрацював значний масив як вітчизняного, так і зарубіжного законодавства в досліджуваній сфері. Достовірність результатів дослідження підтверджується, також, доцільним вибором методології. Справжня монографія є підсумком самостійного наукового дослідження, виконаного на актуальну тему, тому має наукову й практичну цінність для розробки системи спрощення митних процедур з оформлення комплектуючих і запасних частин для суднобудівної галузі.

Результати дослідження можуть бути використані в діяльності митних органів при:

- здійсненні моніторингу окремих груп товарів з метою виявлення товарів, що можуть декларуватися не своїм найменуванням або за іншим кодом УКТЗЕД;

- забезпеченні посиленого контролю за митним оформленням товарів, що переміщуються через митний кордон України за зовнішньоекономічними контрактами;

- дотриманні порядку застосування спрощених митних процедур;

- здійсненні митних формальностей морських суден;

а також у навчальному процесі під час викладання дисциплін з теоретичних і практичних основ митного контролю та митного оформлення морських і річкових суден з питань визначення ваги вантажу по осадці судна та інших.

На підставі наведеного вважаю, що монографія Хачатурова Едуарда Борисовича «Митне оформлення у суднобудуванні України (організаційно-правовий аспект)» є результатом наукового дослідження у сфері правознавства, що має, як теоретичну, так і практичну цінності для митної справи та суднобудівної галузі, вносить вагому значущість у розвиток не тільки теоретичної адміністративістики, а й в промислові бюджетоутворюючі сектори економіки держави.